***Перавіспа А. А.**, выхавацель дашкольнай адукацыі дзіцячага сада № 5 г. Шчучына Гродзенскай вобласці*

Чароўны куфар

Канспект заняткаў па адукацыйнай галіне «Мастацкая літаратура» для выхаванцаў старэйшага дашкольнага ўзросту (родная мова ў беларускім нацыянальным фальклоры)

Задачы:

- *працягваць фарміраваць* уяўленні пра фальклорныя творы розных жанраў (загадка, казка, калыханка, забаўлянка), іх тэматычную разнастайнасць, уменні разумець эмацыянальна-вобразны змест фальклорнага твора, яго характар;
- *развіваць* памяць, цікавасць да твораў фальклору, чуласць да прыгажосці і выразнасці мовы;
- *выхоўваць* культуру чытання, эмацыянальна пазітыўнае стаўленне да твораў фальклору, да культурнай спадчыны народа.

Абсталяванне: куфар, выявы герояў казак (пеўнік з касой, каза, вожык), канверт з загадкамі і карткі з адгадкамі, цацкі зайчыхі і зайчаня, картка з малюнкам, як маці калыша дзіця, дошка, карткі з выявамі па змесце забаўлянкі «Мышка, мышка, дзе была?».

Метады і прыёмы:

наглядны — дэманстрацыя, назіранне;

моўны — пытанні, уступная частка;

гульнявы — дыдактычныя гульні (моўныя), выкананне гульнявых дзеянняў, сюрпрызны момант;

метад візуалізацыі «Скрайбінг».

Папярэдняя работа: дыдактычныя гульні: «Пазнай казку», «Чацвёрты лішні», «Чаго не стала?», «З якой казкі герой?»; чытанне беларускіх народных

казак, забаўлянак, калыханак; адгадванне загадак; размовы: «Фальклор у нашым жыцці», «Беларуская мова для дзяцей», «Беларускія народныя казкі»; разгляданне малюнкаў да казак, калыханак, забаўлянак; беларускія народныя гульні «Кукарэку, певунок», «Гарлачык», «Шэры кот».

Запланаваны вынік. У выхаванцаў пашырацца ўменні адрозніваць творы розных жанраў фальклору, павысіцца дапытлівасць, актыўнасць; замацуюцца ўменні адрозніваць характэрныя асаблівасці жанраў фальклору; сфарміруецца павага да культурнай спадчыны народа, цікавасць да роднай мовы.

1. Уступная частка.

У госці да дзяцей завітаў Дзед Барадзед. У руках трымае куфар.

Дзед Барадзед (Д. Б.). Прывітанне, дзеці! Я — Дзед Барадзед, абыйшоў увесь белы свет і завітаў да вас. Хачу вам паказаць свой чароўны куфар, у які я збіраю казкі, забаўлянкі, калыханкі, загадкі. Ці цікава вам паглядзець у мой куфар? (Адказы дзяцей.) Тады падыходзьце бліжэй і глядзіце.

Дзед Барадзед адчыняе куфар, а ён пусты і ў ім дзюра.

Д. Б. Ой, бяда! Мышы пагрызлі мой куфар, і я ўсё згубіў. Што рабіць? Дзеці, дапаможаце мне ўсё знайсці?

Дзеці (Д). Канешне, дапаможам.

Гучыць музыка і дзеці разам з Дзедам Барадзедам адпраўляюцца ў падарожжа.

2. Асноўная частка.

Музыка сціхае, і «падарожнікі» сустракаюць герояў казак (пеўнік з касой, каза і вожык).

Д. Б. Дзеці, паглядзіце, каго мы сустрэлі? Гэта героі з розных казак. Яны згубілі свае казкі. Дапамажыце ім знайсці кожнаму сваю.

Д. Б. З якой казкі пеўнік з касой? Хто яшчэ жыве ў гэтай казке? (Адказы дзяцей.)

Д. Б. А з якой казкі згубілася каза? Чаму казу называлі Манюка? (Адказы дзяцей.)

Д. Б. У якой казке жыў вожык? (Адказы дзяцей.) Чаму казка называецца «Пых»? (Адказы дзяцей.)

Д. Б. Малайцы! Вось мы і знайшлі казкі. Пакладзем іх у куфар. А зараз ідзем далей.

Зноў гучыць музыка, дзеці разам з Дзедам Барадзедам ідуць далей. Тут на дарозе яны знаходзяць вялікі канверт. Дзед Барадзед яго адкрывае і знаходзіць карткі.

Д. Б. Паглядзіце, дзеці, што я зайшоў. (Адказы дзяцей.) Так, правільна. Што ў ім? Гэта загадкі. Каб нам іх пакласці ў куфар, трэба іх адгадаць. Вы гатовы? (Адказы дзяцей.) А каб праверыць ваш адказ, ёсць карткі-адгадкі.

Два браты глядзяць у ваду, а ніколі не сойдуцца. *(Берагі.)*

Адзін лье, другі п'е, трэці расце. *(Дождж, зямля, трава.)*

Прыйшла чорна маці, усіх паклала спаці. *(Ноч.)*

Д. Б. Усё правільна адгадалі і карткі-адгадкі знайшлі. Вось і загадкі пакладзем у куфар. Пойдзем далей.

Пад музычнае суправаджэнне падарожнікі працягваюць свой шлях. Сустракаюць Пеўніка.

Д. Б. Пеўнік-певунок, ці не бачыў ты калыханкі і забаўлянкі, мы іх шукаем?

Пеўнік. Не, не бачыў. Але, калі вы са мною пагуляеце, я вам пакажу, як дайсці да Зайчыхі, мабыць, яна бачыла.

Д. Б. Добра, пагуляем.

Фізкультурная хвілінка.

Гульня малой рухомасці «Пеўнік-певунок».

Дзеці становяцца кругам, у сярэдзіне стаіць Певень.

Дзеці. Кукарэку, Певунок,

Дзе пашыў ты кажушок?

Пеўнік ходзіць па крузе і адказвае.

Певень. Сам пашыў я, сам надзеў

І ў люстэрка паглядзеў.

Буду песенькі спяваць,

Разам з ліскай танцаваць.

Пеўнік спыняецца каля аднаго дзіцяці, і яны танцуюць. Гульня паўтараецца 3 разы.

Д. Б. Цікава нам была з табою гуляць, Певен-певунок. Дзякуй табе. Сажы, дзе нам шукаць Зайчыху?

Пеўнік паказвае падарожнікам, куды ісці.

Чуецца плач, і дзеці разам з Дзедам Барадзедам падыходзяць бліжэй. Сустракаюць Зайчыху і зайчаня (цацкі), якое плача.

Д. Б. Прывітанне, Зайчыха. Што здарылася, чаму зайчаня плача?

Зайчыха. Ой, бяда. Зайчаня не хоча спаць, вось і плача.

Д. Б. Дзеці, давайце дапаможам і заспяваем калыханку, можа, зайчаня супакоіцца.

Дзеці разам з Дзедам Барадзедам спяваюць калыханку.

Баю-баю-баю-бай,

Не лажыся ты на край.

Прыйдзе шэранькі ваўчок,

Схопіць зайку за бачок

І пацягне ў лясок

Пад малінавы кусток.

Зайчаня сціхае і засыпае. Зайчыха дае картку з малюнкам калыханкі. Дзед Барадзед кладзе яе ў куфар.

Д. Б. Дзякуй табе, Зайчыха, вось і калыханка ў куфар вярнулася. Да пабачэння, нам трэба ісці далей.

Гучыць музыка, і падарожнікі адпраўляюцца далей.

Падыходзяць да дошкі, на якой размешчаны малюнкі (мышка, карона, лыжкі, кавал сала, лаўка, халяўка, кошка).

Д. Б. Дзеці, паглядзіце, што гэта за малюнкі? (Адказы дзяцей.) Давайце падумаем, адкуль усе яны. (Адказы дзяцей.) Так, яны ўсе з забаўлянкі «Мышка, мышка, дзе была?».

Д. Б. Ці гатовы вы расказаць гэту забаўлянку? (Адказы дзяцей.)

Дзеці расказваюць забаўлянку пры дапамозе картак-малюнкаў.

— Мышка, мышка, дзе была?

— Была ў пана караля.

— Што рабіла?

— Лыжкі мыла.

— А што далі?

— Кавал сала.

— Дзе паклала?

— Пад лаўкаю.

— Чым накрыла?

— Халяўкаю.

— Дзе падзела?

— Кошка з'ела.

Дзед Барадзед збірае карткі і кладзе іх у куфар.

3. Заключная частка.

Д. Б. Ой, які цяжкі куфар стаў. Мабыць, мы з вамі знайшлі ўсе мае казкі, загадкі, калыханкі і забаўлянкі. Якія вы ўсе малайцы!

Д. Б. Зараз час вяртацца нам у сад. Вы гатовы? (Адказы дзяцей.) Адпраўляемся.

Гучыць музыка і дзеці разам з Дзедам Барадзедам вяртаюцца ў сад.

4. Рэфлексія.

Д. Б. Дзякуй вам, дзеці, за дапамогу. Скажыце, а ці спадабалася вам наша падарожжа? Якія заданні вам падабалася выконваць? Можа, штосьці было для вас цяжкім? Успомніце, каго мы сустрэлі на сваім шляху?

Д. Б. Дзякуй вам, дзеці, яшчэ раз. А мне ўжо час адпраўляцца ў іншыя сады, каб паказаць ужо тым дзецям свой чароўны куфар. А за вашу дапамогу я падару вам лапці з беларускай народнай гульні «Лапці». Гуляйце, і мяне ўспамінайце. Да пабачэння!